

Projekt „výplatná páska“

Republiková Únia Zamestnávateľov začala verejnú diskusiu prostredníctvom informačného projektu „*Výplatná páska*.“

Dôvody, pre ktoré sa rozhodli začať diskusiu o tomto projekte uvádzajú nasledovné:

- Výška daňového a odvodového zaťaženia sú faktory, ktoré významne vplyvajú na kvalitu podnikateľského prostredia a konkurencieschopnosť slovenských podnikov.
 - Slovensko patrí medzi 10 krajín s najvyšším daňovým a odvodovým zaťažením na svete a úroveň miezd je v porovnaní s našimi západnými susedmi neuspokojivá.
 - Skoro polovicu z tzv. super hrubej mzdy, t.j. nákladov zamestnávateľa na prácu, tvoria platby odvádzané štátu vo forme daní a odvodov (predstavuje to sumu, ktorá sa rovná skoro mesačnej čistej mzde zamestnanca).
 - Je prirodzené, že zo strany zamestnancov a ich zástupcov dochádza k tlakom na rast miezd a preto RÚZ považuje za dôležité zdôrazniť, že aj štát má významné nástroje k tomu, aby podporil rast čistej mzdy, s tým že sa bude snažiť o zníženie odvodového zaťaženia.
 - RÚZ je presvedčená, že na Slovensku existuje významný priestor pre úspory vo verejných financiách a tým aj na zníženie platieb odvádzaných štátu.
 - RÚZ tvrdí, že na základe prieskumu viac ako 80% zamestnancov nevie, aké vysoké sú platby odvádzané z ich super hrubej mzdy štátu vo forme daní a odvodov. Je to spôsobené tým, že súčasná podoba výplatnej pásky je neprehľadná a platby štátu nie sú na nej zobrazené čitateľne a zrozumiteľne.
- Pretože projekt predpokladá unikátne využitie výplatnej pásky, ako „*najčítanejšieho mesačníka*“, ktorý dostáva viac ako 2 milióny zamestnancov je potrebné pre zrozumiteľnosť výrazne zobraziť pomer medzi čistou mzdou a platbami, ktoré zamestnávateľ a zamestnanec platia štátu.

Cieľom projektu je zvýšiť povedomie zamestnancov o pomere medzi čistou mzdou a platbami štátu vo forme daní a odvodov.

Pretože zníženie daňového a odvodového zaťaženia vytvára podľa RÚZ priestor pre rast čistých miezd všetkých zamestnancov na Slovensku, požiadali KOZ SR o stretnutie s cieľom prediskutovať možnosť podpory a spolupráce na tomto projekte.

O čo vlastne RÚZ ide ?

Projekt "Výplatná páska" je jedným z krokov na ceste praktickej realizácie Sulíkovho odvodového bonusu. Cieľom projektu je marketingovým spôsobom navadiť zamestnancov, že ak sa znížia platby poisťovného plateného zamestnávateľom, tak o túto sumu im môžu byť zvýšené hrubé mzdy. **Na prvý pohľad je to veľmi lákavá ponuka, avšak so závažnými negatívnymi následkami.**

Vecné argumenty

Slovenská legislatíva v ekonomickej oblasti nepozná pojem tzv. super hrubá mzda, ale používa ekonomickú kategóriu cena práce.

Cena práce = hrubá mzda zamestnanca + povinné poistné platené zamestnávateľom + náhrada príjmu počas prvých desiatich dní práceneschopnosti, ktorú platí zamestnávateľ zamestnancovi.

Táto cena práce sa uvádza v mzdových softvéroch a teda aj na výplatnej páske. Ak nie je uvedená na niektorej výplatnej páske, je to technický, a nie je ekonomický problém.

Hrubá mzda zamestnancov aj odvody sú pre zamestnávateľa z hľadiska hospodárskeho rovnakou nákladovou položkou. Preto z hospodárskeho hľadiska **nemá zmysel nahrádzať dve veličiny - hrubá mzda a poistné platené zamestnávateľom jednou veličinou - super hrubou mzdou, ak sa výsledná suma nezmení.** Má to zmysel iba vtedy, ak výsledná suma, t. j. super hrubá mzda bude stagnovať alebo rásť pomalšie, ako by rástli mzdy a od nich odvodené podľa doteraz platných predpisov poistné.

V tejto súvislosti je potrebné mať na zreteli, že sadzby povinného poistného sa stanovujú zákonom a sú záväzné pre zamestnávateľov a zamestnancov, ale zvýšenie hrubej mzdy nie je možné nariadiť zákonom s výnimkou minimálnej mzdy.

Zamestnávatelia veľmi zdôrazňujú to, že ich odvodové zaťaženie je vysoké. Lenže do ceny tovarov alebo služieb sa nepremieta len poistné, ale celková cena práce, ktorá je naopak veľmi nízka a je zdrojom konkurenčnej výhody slovenských zamestnávateľov. Zdá sa, že tuto konkurenčnú výhodu si chcú ešte prehĺbiť cestou prenosu odvodového zaťaženia výlučne na zamestnanca.

Nižšie uvedená tabuľka uvádza údaje za SR v porovnaní s krajinami OECD. Údaje sú prevzaté z periodickej publikácie OECD "Taxing Wages 2006 – 2007" ("Zdaňovanie miezd 2006 – 2007").

Daň z príjmov spolu s poistným na sociálne poistenie

V % k cene práce rok 2007

Osoba s priemernou mzdou, bez detí

Krajina	Daňový klin	Daň z príjmov	Poistné na sociálne poistenie	
			Zamestnanec	Zamestnávateľ
Nemecko	52.2	18.4	17.4	16.4
Belgicko	55.5	21.5	10.7	23.3
Rakúsko	48.5	12,0	14,0	22.6
Veľká Británia	34.1	16,0	8.4	9.7
Luxemburg	37.5	13,0	12.6	11.9
Nórsko	37.5	19.3	6.9	11.3
Holandsko	44.0	12.1	18.6	13.3
Francúzsko	49.2	9.9	9.6	29.6
Švédsko	45.4	15.6	5.3	24.5
Švajčiarsko	29.6	9.7	10.0	10.0

Japonsko	29.3	7.2	10.6	11.4
Kórea	19.6	4.2	8.7	8.7
Fínsko	43.7	18.9	5.4	19.4
Spojené štáty	30.0	15.7	7.1	7.2
Grécko	42.3	7.9	12.5	21.9
Austrália	27.7	22.1	0	5.7
Dánsko	41.3	30.2	10.6	0.6
Kanada	31.3	14.4	6.6	10.4
Island	28.3	23.0	0.2	5.1
Taliansko	45.9	14.4	7.2	24.3
Španielsko	38.9	10.8	4.9	23.2
Írsko	22.3	7.9	4.7	9.7
Nový Zéland	21.5	21.5	0	0
Portugalsko	37.4	9.3	8.9	19.2
Česká republika	42.9	7.7	9.3	25.9
Maďarsko	54.4	16.1	12.6	25.7
Turecko	42.7	12.6	12.3	17.7
Poľsko	42.8	5.4	20.5	17.0
Slovenská republika	38.5	7.1	10.6	20.8
Mexiko	15.3	3.4	1.3	10.6

Zdroj: OECD Dataset: Taxing Wages 2006-2007

Upozorňujeme, že OECD nezapočítava odvody zamestnávateľov do kapitalizačného piliera dôchodkového sporenia.

Daňový klin je pomer dane z príjmov + poistné k celkovej cene práce. Teda, na základe týchto údajov zamestnávateľa zdôvodňujú vysoké odvodové zaťaženie.

Popritom je potrebné mať na zreteli, že tieto percenta sú platené s nízkeho základu ako je vidieť s ďalšej tabuľky.

Z nižšie uvedených krajín OECD len Mexiko má nižšiu hrubú mzdu.

V dôsledku nízkej mzdy je nízka aj celková cena práce, ako je vidieť z ďalšej tabuľky.

Ročná priemerná hrubá mzda

(v USD, prepočet cez paritu kúpnej sily)

Osoba s priemernou mzdou, bez detí

Krajina	2006	2007
Austrália	39 075	40 169
Rakúsko	42 571	43 856
Belgicko	42 396	43 812
Kanada	33 736	34 611
Česká republika	16 545	17 484
Dánsko	39 207	41 019
Fínsko	35 055	36 534
Francúzsko	34 186	35 394
Nemecko	48 701	49 744
Grécko	32 766	34 597
Maďarsko	15 379	16 012
Island	33 953	36 294
Írsko	29 534	31 042
Taliansko	27 085	27 780
Japonsko	40 083	41 555
Kórea	40 019	42 547
Luxemburg	45 921	47 570
Mexiko	10 141	10 520
Holandsko	43 367	44 930
Nový Zéland	28 230	29 037
Nórsko	43 201	46 142
Poľsko	15 690	16 480
Portugalsko	21 737	22 185
Slovenská republika	13 501	14 433
Španielsko	27 337	27 913
Švédsko	35 594	36 825
Švajčiarsko	42 217	43 664
Turecko	16 669	16 611
Veľká Británia	49 181	51 097
Spojené štáty	39 377	41 143
OECD	32 749	34 033
EÚ 15	36 976	38 286
EÚ 19	32 408	33 616

Zdroj: OECD Dataset: Taxing Wages 2006-2007

Ročná hrubá cena práce pred zdanením

(v %, SR = 100 %, prepočet cez paritu kúpnej sily)

Osoba s priemernou mzdou, bez detí

Krajina	2006	2007
Slovenská republika	100.0	100.0
Austrália	243.1	233.8
Rakúsko	322.6	310.9
Belgicko	324.7	313.7
Kanada	221.2	212.1
Česká republika	131.1	129.6
Dánsko	231.5	226.5
Fínsko	255.1	248.7
Francúzsko	285.4	275.9
Nemecko	344.6	326.8
Grécko	246.3	243.2
Maďarsko	121.6	118.3
Island	210.8	209.9
Írsko	192.0	188.7
Taliansko	210.0	201.4
Japonsko	266.1	257.6
Kórea	256.5	255.9
Luxemburg	306.0	296.5
Mexiko	66.6	64.6
Holandsko	292.8	284.5
Nový Zéland	165.7	159.4
Nórsko	287.3	285.7
Poľsko	110.9	109.0
Portugalsko	157.9	150.7
Slovenská republika	100.0	100.0
Španielsko	209.5	199.4
Švédsko	276.3	267.7
Švajčiarsko	275.2	266.2
Turecko	118.9	110.8
Veľká Británia	319.7	310.8
Spojené štáty	249.1	243.5
EÚ 15	265.0	256.4
EÚ 19	233.6	226.4
OECD spolu	226.6	220.1

Zdroj: OECD Dataset: Taxing Wages 2006-2007

a vlastný prepočet

Ako vyplýva z tabuľky cena práce, ktorá je nákladovou položkou zamestnávateľa, je v SR 2,6 krát nižšia ako v starých členských krajinách EÚ. Aj z krajín Vyšehradskej štvorky je najnižšia cena práce práve na Slovensku. Cena práce zamestnanca s priemernou mzdou (bez odpočítateľných položiek na deti resp. na manželku) je vyššia v ČR 1,3 krát, v Maďarsku 1,2 krát a v Poľsku 1,1 krát. Pod úrovňou Slovenska v krajinách OECD je len Mexiko.

Aké by boli dopady prenosu odvodového zaťaženia na zamestnanca ?

Predpokladáme, že hrubá mzda vzrastie o sumu poistného plateného zamestnávateľom, teda mzda vzrastie o 35,2 % v porovnaní so súčasným stavom. Teda, uvažujeme o maximálnej variante.

Ak sadzba poistného plateného zamestnancom sa zachová na úrovni 13,4 % z tzv. tejto super hrubej mzdy, tak čistý príjem zamestnanca vzrastie o 24,7 % v porovnaní s pôvodnou mzdou, **ale výber poistného do poistných fondov sa zníži o 30,5 % z pôvodného stavu.**

Ako rastie sadzba poistného tak menej rastie čistá mzda a takisto sa znižuje pokles výberu poistného (v % v porovnaní s pôvodným stavom), ako je to vidieť s nasledujúcej tabuľky.

Sadzba poistného zo super hrubej mzdy	13,4	20,0	30,0	36,0
Nárast čistého príjmu zamestnanca	24,7	17,5	6,5	0
Zníženie výberu poistného do fondov	30,5	21,6	8,0	0

Uvedieme to na konkrétnych príkladoch. V našich príkladoch vychádzame z toho, že platí súčasný spôsob zdaňovania príjmu zo závislej činnosti a platí nezdaniteľná suma pre rok 2008 vo výške 8 208 Sk mesačne. Vo všetkých príkladoch hrubá mzda sa rovná 20 000 Sk, teda zaokrúhľená priemerná mzda za rok 2007. Údaje sú v Sk mesačne.

Príklad 1. Poistné zostáva nezmenené a je vo výške **13,4 %** z hrubého príjmu zamestnanca. Poistné platí len zamestnanec. Zamestnávateľ neplatí poistné.

Hrubá mzda	20 000	Super hrubá mzda	27 040
Poistné	2 680	Poistné	3 623
Daň	1 731	Daň	2 890
Čistý príjem	15 589	Čistý príjem	20 527

Hrubý príjem zamestnanca sa zvýši o	7 040 Sk
Zamestnanec zaplatí na poistnom viac o	943 Sk
Zamestnanec zaplatí na dani z príjmu viac o	1 158 Sk
Čistý príjem zamestnanca sa zvýši o	4 938 Sk
Celkove do poistných fondov sa zaplatí menej o	6 097 Sk

Príklad 2. Poistné je vo výške **20 %** z hrubého príjmu zamestnanca.

Poistné platí len zamestnanec. Zamestnávateľ neplatí poistné.

Hrubá mzda	20 000	Super hrubá mzda	27 040
Poistné	2 680	Poistné	5 408
Daň	1 731	Daň	2 551
Čistý príjem	15 589	Čistý príjem	19 081

Hrubý príjem zamestnanca sa zvýši o	7 040 Sk
Zamestnanec zaplatí na poistnom viac o	2 728 Sk
Zamestnanec zaplatí na dani z príjmu viac o	819 Sk
Čistý príjem zamestnanca sa zvýši o	3 493 Sk
Celkove do poistných fondov sa zaplatí menej o	4 312 Sk

Príklad 3. Poistné zostáva nezmenené a je vo výške **36 %** z hrubého príjmu zamestnanca.

Poistné platí len zamestnanec. Zamestnávateľ neplatí poistné.

Hrubá mzda	20 000	Super hrubá mzda	27 040
Poistné	2 680	Poistné	9 734
Daň	1 731	Daň	1 729
Čistý príjem	15 589	Čistý príjem	15 577

Hrubý príjem zamestnanca sa zvýši o	7 040 Sk
Zamestnanec zaplatí na poistnom viac o	7 054 Sk
Zamestnanec zaplatí na dani z príjmu menej o	3 Sk
Čistý príjem zamestnanca sa zníži o	12 Sk
Celkove do poistných fondov sa zaplatí menej o	14 Sk

Poznámka: Korunové rozdiely sú dôsledkom zaokrúhľovania

Teda až pri sadzbe poistného vo výške 36 % zo super hrubej mzdy zamestnanca by sa zachoval výber poistného na pôvodnej úrovni.

Je zodpovedné pripustiť výpadok verejných financií v takom rozsahu? To by znamenalo, že dôjde k významnému poklesu alebo likvidácii sociálnych dávok.

Vzhľadom na nízku úroveň miezd väčšiny zamestnancov nie je možné predpokladať, že táto skupina zamestnancov si bude môcť odložiť finančné prostriedky pre prípad nemoci, invalidity, na dôchodok a pod.

Ak by niektorý zamestnávateľ nezvýšil mzdu alebo zvýšil v menšom rozsahu ako 35,2 %, tak straty by boli o to väčšie.

Záver: Je nutné zahájiť vysvetľovaciu kampaň o podstate problému a trvať na zdokonalení verejnoprávneho systému poistenia, nie likvidácie.